

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile pătrunse nu se
primesc. — Manuscritele nu se
returnează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalch, Rudolf Mosse, A. Oppel-
Nachfolger; Anton Oppel, J.
Dumser; în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agenca Haas, Suo-
cursiale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o seriă
garmond pe o coloană 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tașă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
seriă 10 cr. sên 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta” iese în mâ-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 6 cr. v. a.
sên 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 177.

Brașov, Luni-Marți, 13 (25) August

1896.

Conventiculul general dela Șişești.

Nu de geaba a făcut Vasile Lucaciu un șgomot atât de infernal din incidentul corespondenței cu pricina, ce-a publicat-o „Tribuna”; nu de geaba a umflat acest incident, făcând din el o mare și gravă cestiune.

Prevederea noastră se împlinește. Atacul desperat, injurăturile furioase ale lui Lucaciu aveau scopul lor pre-cugetat: să manifesteze de fapt rup-tura și desbinarea, ce de mult s'a sêvêșit între el cu ortacii săi, și în-tre soții lor de odinioară, grupați as-tădi în jurul „Tribunei”.

Precum am arătat deja în nu-mêrul trecut, Lucaciu anunță într'o altă scrisoare, publicată în fôia dela Orăștia, că „pășese în acțiune”, căci „vede primejdia” și trebuie să omóre „canalia” dela „Tribuna”.

E vorba d'ér de executare „Tri-bunei” de ađi, pentru ca pe cada-vrul ei să se înalțe „Tribuna” de mâne, ce vré s'o scôtă tovăreșia Slavici-Brote-Lucaciu, ca s'o folo-sescă ca armă pentru amăgirea po-porului și realizarea tendințelor, ce le urmăresc patronii lor, streini de simțemintele și de nisuințele noastre.

Sunt deja vechi aceste tendințe și vechi este rolul de unelte al ce-lor, cari le-au susținut aici la noi. Este d'ér foarte potrivit titlul, ce vor ei să-l dea fôiei lor, numind'o „Tri-buna vechiă”. Nu se pot mângăia, că li-a scăpat din mână „Tribuna”, acéstă armă a lor, cu care au lu-crat dela 1884 încôce și care ajun-sese într'un timp chiar proprietatea lui Eugeniu Brote.

De când au fost alungați ômenii lor dela acéstă fôia nu s'a simțit în sinul partidului nostru nici un gol; din contră, s'a produs în organismul lui un proces favorabil, care semnifi-că un grad de însănătoșare, ajuns prin tăierea unei bube.

Ce-i drept, procesul de purifi-

care a rămas încă nedesvîrșit, can-grena nu a dispărut cu totul; d'ér ceea ce nu s'a făcut, se mai putea face, și atunci li ar fi fost pentru tot-déuna imposibil materiilor streine, reprezentate de amintita tovăreșia, de-a se încuiba din nou în organis-mul național, producând în interio-rul lui turburările și alterațiunile cele mai primejdioase.

Acéstă însă nu putea să con-țină acelei politice, care tinde de-a dreptul la îngeunuchiarea partidului național ardelenesc. De aceea Lu-caciu a primit avisul să pășescă în acțiune, ér călugêrul, — care s'a făcut vestit prin aceea, că-și bagă nasul unde nu-i fierbe ôla —, Vasile Mangra, a fost trimis să cutriere tot Ardea-lul și totă țera unгурescă, pentru ca să găsescă aderenți la noul debut al vechelor unelte.

Avem informațiuni, că acest că-lugêr, care umblă rătêcind, trăgên-du-și leafa dela diecesa sa fără să-i facă acesteia nici un serviciu — lu-cru cam greu de înțeles în diua de astădi, — merge din casă în casă prin diferitele orașe și sate cu un apel, în care se d'ice, că deôrece nu se face nimic pentru mântuirea na-ției, s'a hotărît înființarea „Tribunei vechi”, care va lua êrăși în mână acéstă gravă problemă. Pentru acéstă îi trebuie însă sprijin și, decî, sunt rugați toți Românii, cari vor să fiă mântuiți — se'nțelege, după recepta lui Slavici, — să-și pună môtețele dedesuptul apelului pentru eterna amintire a marelui lucrări, ce se pre-gătesce.

Êtă „acțiunea”, ce-o anunță cu atâta aplomb și cu atâta tunet tea-tral Vasile Lucaciu!

Ceea-ce însă dă lucrului un co-lorit de tristă realitate este fapta cea mai nouă a d-lui Dr. V. Lucaciu, despre care am primit scire erî. Scirea se resuméză în următoarele:

Vasile Lucaciu a conchiămat pe diua de Sântă-Măria la Șişești conventiculul general.

Ce 'i-s'a năzărit, ce nu, destul că Lucaciu s'a hotărît să cheme la acéstă adunare generală a tovără-șiei și pe colegul și binevoitorul său sprijinitor de până acuma, pe d-l George Pop de Băsești, vice-preșe-dintele comitetului național. D'ér de astă-dată n'a avut noroc cu invita-rea lui, căci precum suntem infor-mați din isvor sigur, d' George Pop a declinat dela sine categoric invitarea ce 'i se face, rêspondênd lui Lucaciu, că este „întristat și neconsolat” de cele ce se petrec și că nu pôte participa la adunarea din Șişești, deôce-ce în 27 Au-gust, decă până atunci nu va fi în-chis pentru „manifest”, va fi la adu-narea Asociațiunei în Lugos.

Scrisôrea d-lui Pop se încheiă cu următoarele cuvinte foarte semnificative pentru „acțiunea”, ce se pre-pară: „...D'ér nici că aflu cu cale pro-nunciamente particulare, ce ai în petto: decă ași fi present, negreșit aș fi contra”.

Prin aceste rënduri se ilustréză în de-ajuns „pășirea în acțiune” a lui Lucaciu, așa că nici n'ar mai fi lipsă de comentariu. Cu tôte astea va trebui să ne tragem odată sêma de ceea ce uneltesc Lucaciu cu tova-reșii săi, aruncând în public mai în scris, mai prin șopte cuvêntul-gogoriță — acțiune, care se'nțelege va juca rolul principal în discursurile epo-cale, ce se vor ține în conventiculul general dela Șişești, manifestând spiritul rêsboinic, ce-l va înflăcăra, ca contra-pond față cu spiritul paci-nic, ce va domni la adunarea lite-rară din Lugos.

Sinod archi-diecesan în Blășiu. „Uni-rea” aduce scirea, că în tòmna acestui an se va ține în Blășiu un sinod archi-diecesan, — primul sinod ținut sub con-ducerea Escelenței Sale actualului Metro-polit. Cari vor fi obiectele de pertractare ale sinodului, nimitul organ nu spune anumit; arată însă, că nici o cestiune de natură bisericescă nu este eschisă din

sfera de competență a sinodului archi-die-cesan și că, prin urmare, tot ce privesce viața religioasă-morală a credincioșilor, tot ce privesce organizarea spirituală și ma-terială a bisericilor și școlêlor noastre pôte și trebuie să formeze obiectul de pertractare al sinodului. După canône, astfel de sinode ar trebui să se țină în fiă-care an. Prin urmare faptul, că se intenționeză ținerea acestui sinod archidiecesan; nu este nici extra-ordinar, nici surprindêtor, — d'ice numita fôia.

O reprezentațiune românească în ces-tiunea congruei. În 24 Iulie n. clerul ro-mân gr. cat. din vicariatul Silvaniei a ți-nut o conferență sub presiul d-lui vicar Alimpu Barboloviciu, discutând între altele și cestiunea salarisării preoților. Resultatul acestei conferențe a fost înaintarea unei reprezentațiuni către episcopul Gherlei Dr. Ioan Szabo, în care se cere: 1) Ca epis-coopul să întrevină la guvern pentru a i-se restitui clerului pierderile îndurate prin in-troducerea căsătoriei civile; 2) Să mijlo-cêscă, ca salarisarea preoților gr. cat. să se facă în mod independent de guvern; 3) în urmă clerul din Silvania, „ingrijat în cel mai mare grad de starea fondurilor die-cesane”, cere să se numêscă o comisiune censurătoare a fondurilor diecesane, com-pusă din bărbați clericali plini de încre-deră din tôte unghurile diecesei, „pentru a fi liniștiți și cu deplină încredere despre buna administrare a fondurilor diecesane publice.” — Reprezentația e subscrisă de vicarul Alimpu Barboloviciu și alți vre-o 26 preoți și protopopi din vicariat.

CRONICA POLITICA.

— 12 (24) August.

Điarul croat „Obzor” din Agram pu-blică la loc de frunte depeșă, prin care principele Nichita al Montenegrului încu-noscință în persoană pe episcopul Stross-mayer despre fidanțarea ficei sale cu prin-cipele moștenitor italian. Strossmayer mul-țami, deasemenea prin telegraf, prințului Nichita pentru onôrea ce-i face, și apoi fe-licită atât pe părinți cât și pe tinera pă-reche fidanțată.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Mișcarea literară la noi.

Din Raportul general despre activitatea comitetului central al „Asociațiunei transilvane pentru li-teratura română și cultura poporului român”, pe care Pam publicat în numărul trecut, al fôiei noastre, ne e-te cunoscut, că comi-tetul a decis să facă prin primul său secretar în fiă-care an un raport general despre întrêga producțiune literară pe pe teritoriul Transilva-niei și Ungariei, arătând în linia-mente generale direcțiunea mișcării nôste literare.

În sensul acestei decisiuni, ra-portul comitetului de pe acest an conține și o dare de sêmă a secre-tarului I privitoare la mișcarea nô-stră literară. Ea este următoarea:

De un șir de ani, destul de conside-rabil, producțiunea literară română atât la

noi, cât și în celelalte țeri locuite de Ro-mâni, este caracterisată prin o seoață simțitoare. Opere de o importanță mai ge-nerală, de o valoare mai mare, lipsese a-prôpe cu totul în bibliografia română din anii din urmă și chiar și scrierile premiate în timpul mai nou de corporațiunile nôstre literare numai arare-ori se ridică la un ni-vel mai înalt.

Puterile națiunii par a fi angajate în luptele d'ilei și literații și-au părăsit con-deiul, ori l'au pus în serviciul altor pon-iri străine de chemarea lor, încât astădi literatura română — după-cum vom mai arăta, o fac mai mult librării decât autorii nôștri.

Dela ultima adunare generală acéstă regretabilă situațiune nu s'a schimbat și în special produsele literare din patriă — cu puținele excepțiuni ce vom aminti — nici după număr, nici după valôrea lor în-ternă nu arată un avênt deosebit, care ar asigura în special Românilor de sub corôna Stului Stefan o pozițiune excepțională și mai favorabilă față cu producțiunea literară din celelalte țeri locuite de Români.

În anul expirat producțiunea noastră literară, tôte la-olaltă, se reduce la circa 50 publicațiuni, între cari *literatura didac-tică*, atât după numărul cât și după exten-siunea și valôrea internă a scrierilor, face partea cea mai de frunte.

În special au apărut în anul expirat numêroșe manuale menite a promova stu-diul limbii române (o Gramatică de Petran și alta de Dariu, cărți de cêtre de Oniț, Pletos și Gheție și de mai mulți autori din Brașov, un manual de stilistică de Negru-țiu, etc.), o edițiune nouă a gramaticii ger-mâne de Baroianu, o gramatică maghiară de Goldiș și Koós și un dicționar român-maghiar de Gheție. În fine mai amintim un manual istoric de Goldiș, o aritmetică de Lurtz și un voluminos manual de Merceolo-gie de Vlaicu.

Recens'unile, publicate de specialiști asupra acestor opere, remarchéză mai multe manuale de valôre deosebită și astfel cor-pul didactic al școlêlor nôstre medii, mai ales cele din Brașov, a desvoltat în timpul din urmă pe terenul literaturii nôstre o activitate spornică și intensivă, care cu

stât mai vêrtos merită tôte recunoștința, pentru-că în urma stărilor nôstre speciale, noi nu putem profita de produsele lite-raturii didactice din România, ci avem îno, mis lipsă de manualele școlastice proprii-approve de autoritățile nôstre competente. Astfel producțiunea literară pe acest teren corespunde unei necesități reale.

Acest ram al literaturii, — favorisat de altmintrelea de împrejurarea, că au-torii de cărți didactice bune găsesc fără greutate editori, și astfel sunt dispensați de grijile materiale împreunate cu editarea de cărți românești, — este unicul în care putem înregistra o activitate multămitôre.

Literatura economică după numărul pu-blicațiunilor ocupă locul al doilea între produsele literare ale anului expirat și s'a sporit cu o lucrare mai mare despre Asociațiunile de sistemul Reiffeisen, lu-crată de Dr. Aurel Brote și cu un șir în-treg de broșuri mai mici despre diferite cestiuni de interes comercial-financiar. Pe acest teren este de remarcat o anumită unilateralitate, care neglijă aprôpe cu to-tul cestiunile de agricultură, cari pentru

„Kreuzzeitung“ anunță, că împăratul Wilhelm a ținut alături un toast la dejunul aranjat în casina ofițerilor dela regimentul 3 de gardă. Împăratul accentuă plăcerea lui de-a pute participa la asemenea festivități, apoi reaminti campaniile glorioase la care luă parte regimentul. În fine își exprimă speranța, că la oas decă împăratul îl va striga la război, de sigur regimentul va merge și la mörte pentru șeful său, tocmai cu același simț de datorință și entuziasm, cu care a mers și pentru bunicul său.

Diarelor spaniole li-se depeșeză din Tanger, că acolo s'a descoperit o conspirațiune contra Sultanelui din Marokko. Conjurații au plănit detronarea Sultanelui în favorul fratelui său, a „principelui cu un ochi“. Au fost deținuți mai mulți guvernori și dignitari de curte, er prințul a fost imediat escortat la Taflet, unde este strict păzit. Se țice, că în întregă țera domnesc mare anarhiă.

Înainte cu căte-va zile lățiseră diarele germane, jidane și maghiare din Viena și Budapesta scirea, că aniversarea existenței de 200 ani a dinastiei din Montenegro nu se va serba în 19, 20 și 21 c. după cum fusese proiectat, ci s'a amēnat pe anul viitor. „Narodni Listy“ din Praga afirmă însă, că în Cetinje nu seiu nimic de această amănare, și că oficiosele austro-ungare au colportat scirea acosta falsă ca să se împiedece participarea Slavilor în Austria și Ungaria la acele serbări. Nu cunoscem înoc esact starea lucrului; decă însă se va adeveri ceea-ce susține organul boem, atunci intrigele presei oficiose vieneze și budapestane vor nasce de sigur mare resens atât între Slavi cât și între celelalte naționalități.

Se pare, că relațiunile între Văticani și Rusia au început a-se îmbunătăți. Atât în raportul lui Agliardi asupra călătoriei sale la Moscova, cât și în raportul Msgrului Tarnessi, care numai de curēnd s'a întors din Petersburg în Roma, se accentuează, că Țarul Nicolae II doresce asigurarea libertății religioase pentru toți supușii săi catolici. De-asemena și prințul Lobanoff s'și fi exprimat speranța, că în timp scurt vor fi rezolvate în mod favorabil tôte acele cestiuni, cari au dat ansă până acum la starea încordată dintre Soaunal sănt și guvernul rusesc.

Privitor la turburările din Creta se anunță diarelor din Berlin, că se așteptă foarte mult dela rezultatul convorbirilor Țarului și ale prințului Lobanoff cu împărații Francisc Iosif și Wilhelm, precum și cu diplomații statelor din Europa centrală. Din Constantinopol se depeșeză, că Pörta a înconșciințat pe ambasadorii puterilor, că ea doresce intervenirea directă a marilor puteri pentru liniștirea Cretanilor.

O depeșă oficiosă din Manilla anunță guvernului spaniol descoperirea unei conjurațiuni pe insulele philippine. Scopul conjurațiilor a fost proclamarea independenței insulelor. Imediat au fost arestate 21 persoane și cercetările continuă.

SCIRILE ȚILEI.

— 12 [21] August.

Majestățile lor Regele și Regina României, după cum anunță diarele din Bucuresci, dela sosirea în Ragaz, continuă regulat cura începută, și sănătatea lor este din cele mai satisfăcătoare. Regele și Regina, împreună cu A. S. R. Princopeșă muma de Hohenzollern, fac ținic escursiuni, pe jos și în trăsuri, prin frumoșele localități de prin prejur. Lun, 5 August v. Majestățile lor au primit visita AA. LL. RR. Marele Duce și Marea Ducesă de Baden și A. S. R. Ducesă de Geneva, muma M. S. Reginei Italiei, care veneau dela Mainau, cu o suită de șapte persoane. Regele și Regina, însoțiți de suitele lor, au mers la gară la ora 1.50 p. m., pentru ai primi și ai conduce la vila Hermitage, unde s'a servit dejunul. La orele 4 $\frac{1}{2}$ soșind și A. S. R. Princopeșă Leopold cu comitele de Spee, adjutantul său, Majestățile lor cu Augustii oșpeți și tôte suitele s'au suit cu funicularul la Wartenstein și au luat ceaiul pe frumoșă terasă care domină valea Rinului. La orele 6, Majestățile lor au reconșus la gară pe Augustii vizitatori, cari se reîntorceau la Mainau, er A. S. R. Princopeșă Leopold a mai rămas pentru căte-va zile aci. În registre s'au înșoris număröse persoane de distincțiune: Români și străinii aflați în Ragaz.

Felicitări d-lui Porcius. Intre felicitările adresate d-lui Florian cav. de Porcius cu ocașunea jubileului său de 80 de ani, pe lângă cele amintite în raportul din numărul precedent al fôiei noastre, mai avem de-a adauge una din partea d-lui V. A. Urechidă, profesor universitar și senator român, alta din partea d-lui Dr. C. Istrati, profesor universitar în Bucuresci.

„Lume sășosă în Făgăraș“. Sub acest titlu „Magyarország“ publică o corespondență, în care se spune, că ministrul de agricultură Daranyi, cu ocașunea vizitei sale recente în Făgăraș, a fost întâmpinat de Sașii din Șeroaia cu steag național sășesc, cu coarde sășesco și cu imnul sășesc, și că acosta s'a întâmplat cu scirea fișpanului Bauszner și ăa fișolăbirăului Benedek Artur, cari n'au dispus să se erboreze nică un steag maghiar. Mai departe se spune în corespondință, că cu ocașunea serbării școlare a noiei școlășășeci, înființate de reuăiunea „Gustav Adolf“, la care au fost invitați exclusiv numai Sași, s'au ținut între altele și toaste pentru patriă și guvern, când deodată se

scolă unul dintre Sașii preșenți, cu numele Krafft, și dișe următoarele: „S'au ținut toaste pentru patriă și pentru guvern, en însă strig un perat! și dișe să ne trăsescă biserica și școlă!“ Corespondentul din Făgăraș fișesece astfel: „În Făgăraș Sașii domnesc, Românii își bat joo și șermanii Maghiari — se rușineză!“

Petrecerea tinerimei academice române din loc, ce s'a dat Sâmbătă șera în sala otelului „Nr. 1“, a avut și de astădată un succes foarte frumos. A fost cercetată foarte bine, participând și mulți oșpeți din România. În paușă corul tinerimei a amusat publicul cu mai multe cântări frumoșe, producēnd o animațiune generală. Atât atențiunea și purtarea preventioșă a d-lor arangeri cât și numărul proporțioșat între dansatori și dansătoare, a făcut, ca petrecerea să fiă veselă și animată până la șfirșit.

Confiscarea diarului „Zastava“. Diarul șerbesc „Zastava“ din Neopanta a fost confiscat din partea poliției de presă din Belgrad pentru o corespondență, în care se afirmă, că exregele Milan lucră prin aderenții săi să recăștice tronul șerbesc.

În atențiunea Direcțiunii din Clușiu a căilor ferate suntem rugați a publica următoarele oșuri, cari arată, cum sunt tratați la noi călătorii din partea unor funcționari ai căilor ferate: La gara Rășnov șosiseră ieri dimineșă mai mulți călători, cari voiau să plece cu trenul spre Zărnești. Ajungēnd ei mai de timpuriu la gară, voiră să-și cumpere bilete; li-s'a răspuns însă să aștepte, oăci mai este timp. Mai târziu cerură din nou bilete; atunci însă șeful de gară îi bruscă cu cuvintele: Veți căpeta mâne bilete, er nu astăzi! Cu aceste cuvinte închise cassiera, er 12 călători, între cari mai mulți țerani români, bărbați și femei, rămaseră fără bilet, fiind siliți a-și continua calea pe jos. Țerani români spun, că astfel de bățocuri au îndurat ei și altădată din partea șefului de gară din Rășnov. — Altă plângere primim din partea unor călători, cari în dimineșă țilei de 5 August st. n. plecaseră dela gara din Brașov spre Preșmer. Ei aveau bilete pentru cl. III, dēr aici ne mai avēnd loc, conductorul le dișe să se urce pe cl. II. În schimb însă după ce plecară, îi silă să plătescă diferența. Omenii protestară, dēr conductorul nu voi să ia în considerare protestele lor, ba nu voi să le dea nică măcar vre-un mic act despre primirea banilor. Ei bine, ce ar dișe ore stăpânirea ungrușosă deoșă s'ar întâmpla, ca asemenea abuzuri și șioane să se șervirșescă cu Șecui, ori Unguri de-ai lor? Și pentru ce ore Românilor să nu li-se facă de pomană măcar atăta „conșociune locală“ ca să nu mai fiă lăsați pradă abuzurilor și șicanărilor unor funcționari?

Candidat de deputat la Făgăraș. Ni-se asigură, că la viitoarele alegeri advocatul din Brașov Dr. Fejervári va păși ca candidat de deputat la Făgăraș cu program guvernamental contra deputatului de-acum Mikszát. — Avis celor espuși tentațiunilor!

Cunoscința de limbă a gendarmilor. Ministrul comun de resbel a dat o ordinațiune, în care se dispune, ca de acum înainte vor putē conșura la gendarmeriă numai acei suboficieri din armata comună, cari afară de limba oficiosă vor vorbi și limba poporațiunii din ținutul în care vor primi post.

Rășbunare grozavă. Din Chișineu se depeșeză diarelor din Budapeșta, că un țeran tiner din Boroșineu, cu numele Milcu Chirvaciu răpise țilele trecute o fată de țigan. Rudeniile țigancei însă, împreună cu toți ceialți membri ai caravanei la care aparțineau, urmăriră părechia fugară, o ajunșeră, și țigani omoriră pe ținērul Chirvaciu. Gendarmeria deținu imediat 23 de țigani.

Mare nenorocire în Șvedia. Alături făcură școlarii institutului de surdo-muți din orașul Bollnaci, situat în Nordul Șvediei, o escursiune pe mare. Deodată barca, în care se aflau escursioniștii, fū lovită de o plută și se restură. 20 copii și șoia rectorului institutului se înceară, și și ceialți școlari numai foarte cu greu putură fi mântuiți. Până acum au fost șoșe din mare 12 cadavre.

Ofițer turc condamnă la mörte. Curtea șupremă de marină din Constantinopol a condamnă la mörte pe Riza, ofițer de marină și redactor al unui diar maritim, pentru rșvrățiri tineri turoșco și pentru încercare de omor asupra ministrelui marinei. Trei complici, un mecanic de torpilor și doi comisari de marină au fost condamnăți la muncă șilnică.

Cuarter pentru ștudenți. Într'o bună familiă română din apropierea școlilor noastre din loc pot fi primiți în cost și cuarter 2-3 ștudenți mai mici de 14 ani. Cuarter foarte sănētos și spațioș. Supravegiare ștrictă. Pentru informațiuni a se adresa la administrațiunea fôiei noastre.

Concert. Musica orășenescă va concerta mâne, Marți, la 5 ore p. m. pe promenadă, er mâne șeră la otelul „Pomul verde“. Începutul la 7 $\frac{1}{2}$ ore. Intrarea 30 cruceri.

Conferență preoțescă.

Din Vicariatul Rodnei, 20 August 1896. Onorată Redacțiune! Printre festivitățile marți, ce au avut loc în opidul Rodna la 16 August n. c., s'a ținut și conferență

poporul nostru — în preponderanță agricultor — sunt de cea mai mare însemnătate.

S'au făcut, ce e drept, în timpul din urmă și pe acest teren — în șpecial prin publicațiunile reuniunii de agricultură din Sibiu, — modeste, dēr laudabile încēpturi, și partea economică a celor 3 foi șoporale din țeră încă aduce șervicii valoröse pentru instruirea poporului în cele ce ating agronomia.

Tôte aceste însă nică pe departe nu ne pot mulțami față cu importanța agriculturii pentru bunăștarea și progresul poporului nostru, care ne impune mari datorințe și cere din partea noastră o activitate perseverantă și intensivă pe acest teren.

Salutăm deci cu bucuriă aparițiunea unui studiu agronomic, vast și șistematic, care a fost anunțat numai în țilele din urmă, și care, avēnd de autor pe un bun cunoscător al stărilor agricole din tôte regiunile locuite de Români, va umplē o lacună mare în literatura noastră și va putē aduce șervicii prețioșe pentru înaintarea economică a poporului nostru.

Importanța obiectului pretinde, ca Asociațiunea să sprijinēșcă cu tot adinsul asemenea șcrieri, și, până când vom avē o literatură completă de acest ram, să șuplinēșcă lacunele ei prin inițierea și lățirea de mici și eține broșuri instructive despre diferitele cestiuni de agronomie.

Partea comercială financiară a literaturii noastre economice în proporțiune e destul de bine îngrijită și are un eficace protector în băncile noastre. Si de astădată putem anunța aparițiunea apropiată a unei nouș și folositoare șcrieri de acosta natură, care se tipăreșce cu șpeșele uneia dintre băncile noastre mai de frunte, și este chiămată a populariza științele comerciale și a lăți cunoscințele necesare în afaceri de bancă.

Asemenea ne putem lipsi deocamdată de jertfe mai mari pentru publicațiuni referitoare la cestiuni industriale, deore-ce astăzi ne lipsesece încă o industriă națională, și prin mijloce literare numai cu greu vom putē grăbi crearea ei, până când nu se va face un început șerios pe calea asociării și prin școlē de șpecialitate.

Literatura bisericeșcă, după numărul publicațiunilor de acest ram, ocupă locul al treilea în produțiunea noastră literară din anul trecut. Credem însă, că ne putem dispensa de o aprețiere mai detaliată a acestor publicațiuni, deore-ce literatura bisericeșcă își are factorii săi chemați de a-o ocroti și conduce și astfel nu e avışată la sprijinul Asociațiunii. Și de altminteșlea șcrierile bisericeșce ale anului trecut se reduc la protocolul ultimului conșgres al bisericii gr. or. și la căte-va manuale, retipăriri de predici și cărți de rugăciuni, și astfel nu conșin opere mai mari și de importanță generală.

Trecem acum la literatura istorică. Mai de mult ne plânșeam, că precum toți Bănățenii sunt prea mari filologi, astfel toți Ardelenii sunt prea mari istoriografi. În timpul mai nou însă predilecțiunea noastră pentru studii istorice se pare că a șecat cu totul, căci dela șcrierile lui George Barițiu produțiunea literară pe terenul istoriei și al ramurilor înrudite a încetat la noi apröpe cu totul, și până când șopörelle conlocuitoșe desvöltă o activitate

deosebită pe acest teren și atât prin șcrieri de sine stătătoare, cât și mai ales prin număröse și valoröse studii publicate în presa lor periodică, manifestēșă o atențiune deosebite pentru istoria lor națională și basată situațiunii lor actuale, până atunci noi Români, pöte cei mai interesați în cauză, se pare că am devenit nepășători față cu aceste cestiuni atât de importante.

Este prea puțin și nu ne mai pöte face onöre ceea-ce am lucrat și lucrăm pe acest teren. Studii etnografice și arheologice numai străinii mai fac în patriă noastră șrăvechiă, și între străini numai rar amicii noștri; monumentele falnice ale trecutului nostru, ba chiar și admirabilele produse ale industriei noastre naționale, portul nostru și icöna vetrei romănesci numai în musee și colecțiuni străine le gășim și numai Academiei din Bucuresci este de a se mulțami, că nu avem să căutăm tot în mâni străine și isvörelle istoriei noastre naționale.

Acește stări reclamă o acțiune șeriosă de sanare și vor avē să fiă pentru

tractuală preoțescă din vicariat. În cuvântul de deschidere Rvds. D-n vicar Dr. Ión Pop a ținut de lipsă a da preoției unele înviățări față cu conscrierea venitorilor preoțesci pentru congruare; după aceea s'a purces la desbaterea obiectelor din program. Ca notar al conferinței rămâne și de astă-dată notarul conferințelor din anii trecuți: Anton Precup, preot în Rebrîșora.

În p. 1) din program fiind serviciul divin, Rvds. D-n vicar, cere opiniunea conferinței față de reușita predicii ținută în biserică de către predicatorul Anton Precup, őr preoției prezentă unanim declară: predica a fost bine prelucrată și reușită; se aduce predicatorului mulțămîntă protocolară. Se cetesce apoi scrisoarea veneratului consistor cu observațiunile făcute față de conferința anului trecut, carea se ia spre știință.

Cel mai cardinal punct din program a fost raportul ce s'a făcut din partea președintelui, despre regularea averilor bisericilor și introducerea mult folositoarelor cărți de administrare, a diarului de venit și șese și a așa numitei carte de evidențe. În legătură cu acesta s'a cetit și scrisoarea oficiată a veneratului Exactorat diecesan cu privire la rațiunile bisericilor primite din vicariat.

În conferința prezentă s'a luat hotărîre și pentru introducerea unui curs cantoral în Năsăud pentru uniformitatea cântărilor bisericilor pe întreg teritoriul vicariatului.

S'a ales o comisiune din preoții Anton Precup și Vasiliu Dumbrava pentru regularea bibliotecii tractuale și altă comisiune de 3, constatătoare din cei mai din sus și preotul Paul Chita pentru censurarea socotelor făcute cu repararea curătirului vicariatului.

Disertantele fiind morbos, cetirea disertatiunii se amână până la conferința proxima, rămânând ca disertant tot același. Proxima conferință se va ține în Borgo-Tiha. Concionatar pentru acea conferință va fi preotul Gerasim Domide, őr suplent Ieronim Slavocă.

Mare parte a ăilei consumată fiind de festivitățile jubilarilor ale acelei ăile, și fiind timpul înaintat conferința se închide cu dorința, de-a ne vedé sănătoși cu toții la conferința proxima în Borgo-Tiha.

Un preot.

Din Bucovina.

Răspuns celor patru membri ai clerului bucovinean, privitor la mănăstirea Sf. Ioan din Suceava.

(Fine.)

Încă ceva despre mănăstirea înainte de ce vom trece la activitatea națională a părintelui prior.

Fiind vorba, că ordinea introdusă de priorul actual ar fi după părerea „celor patru” îndreptată în contra unor gheșeftari,

viitor problema specială a activității Asociației, care este cel mai chemat factor pentru a pune bazele unui Muzeu național al Românilor cisocarpini.

Avem dăr datorițe mari în această direcțiune și în vederea lor nu ne pôte mulțami producțiunea literară a anului expirat, care numai incidental a atins istoria și se reduce în acest ram la câte-va articole de ăiare (cum sînt: schițele lui Vas. Moldovan din 1918/9, și o disertatiune a lui G. Bogdan-Duică despre călugărul Visarion), la traduceri din autorii străini (Istoria lui Traian, tradusă de P. Broștén), la o modestă broșură despre istoria școlilor din Bănat, și la câte-va capitole din alte mici scrieri (cum sînt: o carte turistică despre munții Făgărașului și două monografii comunale, aparute la inițiativa ferioită și laudabilă a câtor-va tineri Sibieni).

(Va urma.)

ne permitem a aminti, că Nicolai Grigorean, fiul evlaviosului moșneag cu oărja amenințătoare, umblă prin pietele orașului, îndemnând ămenii a colecta parale spre a le plăti priorului, ca să li-se ridice mōșcele. Nu-i acesta gheșeftărie? Țr cât pentru pietatea, cu care se umblă cu mōșcele, aducem următorul cas concret: Un anumit, Constantin Andreiu Bodnarescul, stringând dela ămenii sosiți la mănăstire în ăia de 20 Iunie n. c. un florin — taxa minimală pentru ridicarea mōșcelor — a intrat apoi în biserică și aici s'au întemplat cu mōșcele următoarele: Evlaviosul moșneag a aruncat și astă-dată mōșcele cu stăta nepăsare, încât negreșit că ar fi cădut jos, decă acest C. A. Bodnarescul nu le-ar fi prins la timp cu mâinile sale, evitând astfel catastrofa.

Cei patru membri ai clerului român bucovinean mai susțin, că în urma controalei firme introduse de actualul prior a început a cresce numărul pelegriinilor într'un mod ne mai pomenit, ăjungând la 12.000. Faptul acesta îl învōă domniilor drept dovadă, cum-că pelegriinii sînt deplin mulțămii cu orânduăla menținută de priorul actual. Lucrul nu-i așa. Potentarea numărului este a se ascrie nu ordinei amintite, ci ingeniosei agitățunii întreprinse de d-sa. Se știe dōră, că priorul actual s'a adresat tuturor parohiatelor prin nu rescript, în care ăice, că dela buna cercetare a mōșcelor s. Ioan va atărna împrejurarea, őr de direcțiunea ăilor ferate va încuviința și pentru anul viitor bilete de parcurs cu preț redus la jumătate.

Șciut este mai departe, că d-l prior a depus la direcția din Stanislau 1800 fl. ca garanță pentru casul, că trenurile separate puse la dispoziția pelegriinilor nu vor fi umplute. Clerul bucovinean n'a voit perderea priorului și s'a întrepus din rēșputeri pentru o cercetare numērōsă a mōșcelor. Acēsta este singura cauză, ăreia este a-se mulțami numărul augmentat al pelegriinilor din acest an.

Treem la activitatea națională a priorului nostru. Tot „cei patru” susțin, că dintre toți membrii instituțiunii patriotice și filantropice „Școala Română”, nu este nici unul, care ar fi contribuit sume mai mari sēu măcar asemenea, precum le-a contribuit și le contribuie arhimandritul Ciuntuleac dela mănăstirea s. Ioan din Suceva. Noi n'avem dreptul să tragem la rēspundere pe d-l prior pentru contribuiriile benevole, ce le-a dedicat și le dedică încă „Școalei Române” și n'om face nici astă-dată. „Școala Română” primesce cu drag őr si ce cuotă, fiă acēsta cât de mică, dēr ne dōre ipocrita afirmare „a celor patru”, că d-l Ciuntuleac ar fi primul între toți binefăcătorii „Școalei Române”. Spre reabilitarea onōrei detunctului și primului Mecenate al „Școalei Române”, părintele Vasile Cocărla, trebuie să rectificăm acēsta. Vasile Cocărla este adevăratul punct de cristalizare al „Școalei Române”. Țră după dēnsul vin mulțime de alții, între cari amintim pe rēpausatul Constantin de Mērza; pe actualii proprietari mari Georgie Cav. de Popovici din Stroiești, Dimitrie Costin din Stupea, părintele Ioan Gribovici etc. etc. Însă nu trebuie uitat, că obolu' vėdanei e mai mare sacrificiu, decăt miile bogatului. Va să ăică și 'n privința sumelor aduse oa sacrificiu pe altarul acestei instituțiunii filantropice nu pot fi considerate alte împrejurări, decăt raportul, în care stă suma oferită cu veniturile, respective averea donatorului. Ne dōre să amintim, că în privința acēsta, avēnd în vedere marele sume de bani, ce încurg peste an la mănăstirea din Suceva, őr mai ales la Sănzieni, oferite d-lui prior stau în cel mai hidos raport cu aceste venituri. Am puté aduce și în privința acēsta casuri concrete, însă, cum am ăis, pentru oferte de ăst soiū nu se pôte trage nimeni la rēspundere.

Dēr altoeva vom releva: Decă D-lui este naționalist așa da mare, cum vine, că stă în așa intim contact cu cel mai faimos romanofag al Bucovinei, d-l prefect Duzinkiewicz? Cum de se sărută ăilnic cu un bărbat, care este cel mai inversunat dușman al Românilor bucovineni? Aici am dori rēspuns!

Terminăm astă-dată, cu tōte că am avé încă multe de spus. Un lucru mai trebuie însă amintit. Indată ce „aoei patru”, pe cari îi cunōsem fōrte bine, vor păși în colonele acestui ăiar cu întreg numele lor, înaintea publicului, nu vom hesita nici noi a face asemenea. Credem însă, că zace în interesul lor propriu de a-și păstra și mai departe incognitul lor de până acuma. Cine are unt pe cap, nu-i bine să iese la sōre.

Idem.

Starea economică în România.

Asupra stărei actuale economice din România, ăiarul „Epoca” din București anunță următoarele:

Fără a mai insista asupra recoltei splendide a grănelor, sub raportul calității, ținem să constatăm, că de câte-va ăile prețul lor s'a îmbunătățit, avēnd o tendință fermă spre urcare. Totuși nu trebuie să ne facem iluziuni prea mari, căci Argentina din America de Sud continuă să ne facă o concurență, care pentru mult timp încă ne va împiedeca să esportăm în condițiuni atât de escelente ca în 1890—1293.

Ceea ce a produs acum o urcare a prețului grănelor, este: a) prisosul prea neînsemnat ce a rămas din recolta abundantă a anului trecut; b) buletinul oficial al serviciului statistic superior din Washington asupra recoltei Statelor Unite. Acest buletin oficial și sigur constată, că recolta grănelor în acest an e cu opt milioane de hectolitri mai puțină, de cum a fost în anul trecut. Conșcința acēsta este, că America nu mai pôte diota pentru campania curență prețurile grănelor în Europa. Dec, tendința fermă spre urcare în prețul grănelor se va menține în tōtă Europa și mai cu sēmă la noi, unde calitatea grănelor este escelentă.

În urma căldurilor celor mari și în urma secetei îndelungate, porumbul în general este cam compromis în tōtă țera. Ploile din ăilele din urmă au salvat puțin recolta prin unele județe muntōse, precum și în partea de sus a județului Ilfov și în Dimbovița. În schimb însă, în Ialomița și Brăila, județele cele mai bogate până acum în porumb, recolta este compromisă și populațiunea rurală amenințată de lipsă de hrană. În Moldova, afară de părțile muntōse ale județelor Suceava, Neamțu, Bacău și Putna, porumbul se presintă în condițiuni rele.

Cultura sfeolei este pe cale de a se introduce de cătră mai mulți agricultori din județele Ilfov, Prahova, Dimbovița și Buzău, în vederea deschiderii mai multor fabrici de zahăr și în special a fabricii din Chitila a d-lui Dim. Cezianu, care se va inaugura în tōmna anului 1897.

Cultura sfeolei aduce folose de cinădecă de őr mai mult agricultorilor, decăt grăul și mai ales porumbul. Astfel, în județele Putna, Bacău, Teouci și Tutova, agricultorii au ajuns la o producțiune de 25—30.000 kilogr. de hectar, plătindu-se 25 de lei pentru 1000 kilogr., ceea ce reprezintă suma de vr'ō 750 lei de hectar. Țr obeltuile fiind de vr'ō 350 lei pe hectar, rămâne agricultorului un beneficiu de aproape 400 de lei după fiă-care hectar.

Încercările ce se fac de șese ani pe o scară întinsă la școala de agricultură dela Herăstrău, ne dau certitudinea, că sfecla isbutesce minunat de bine și în partea de dincōce de Milcov. Pentru cunōștința agricultorilor amintim aici, că o fabrică de zahăr, cum e de pildă cea din Chitila, are nevoie de recoltă a cel puțin 2.000 de hectare.

NECROLOG. Țr, Duminecă a încetat din viață: Iosif Maager, notar public reg., posesor al crucei de aur pentru merite, membru al Presbiteriului evangelic, al reprezentării comunale orășenesc și al congregației comitatense etc. Decedatul care a ajuns etatea de 50 ani, va fi înmormântat Marți în 25 August la 4 őr p. m. în oimierul evang. din loc.

Adresăm sincere condolețe intristatei familii.

DIVERSE.

Un rege prea energetic. După cum se știe, regele Oscar al Șvediei nu prea este iubit în Norvegia. Și acum, cu ocaziunea unei călătorii prin țera s'a întemplat un incident, care nu va prea contribui la popularitatea sa. Lucrul s'a petrecut astfel: Regele a dejunat la o gară, și în timpul acela cățiva cântăreți, cu capul desvălit îi cântară unele cātece patriotice. După dejun regele Oscar păși afară din gară pentru a se urca într'ō trăsură. Între ămenii adunați în jurul trăsurei era și un lucrător, care însă nu-și luă pālăria de pe cap. Vēdend acēsta regele îi lovi cu bastonul pālăria strigându-i: „jos cu ea!” Întemplarea acēsta a făcut o impresiune fōrte rea asupra tuturor celor prezenti.

Discordă între două țarine. Din incidentul vizitelor părechei rusesoi la curțile europene se vorbesce fōrte mult, și despre relațiunile între tinēra domnițōre a Rusiei și între vėduva țarinei, despre cari se ăice că nu s'nt prea bune. Cu ocaziune sėrbărilor încoronării țarului din 26 Maiu s'a iscat între tinēra și între vėduva țarinei un conflict personal cu privire, la rangul ce i-s'ar compete fiă-căreia dintre ele, dēr acest conflict a fost aplanat. La aparință țarinele se prezentă așa ca și când ar voi să încunjure őr și ce disarmonia. Lucrul acēsta însă e aproape imposibil cu atât mai tare, că modul de gândire al țarinilor este fōrte diferit. Astfel țarina vėduvă este fōrte absolutistică și aderă la principiile Rușilor bėtrāni, cari urse tot ce e străin. Tinēra țarina, din contră e credincioasă principiilor „europene” și autoorației luminate, cari ușor pōte trece într'ō constituțiă moderată. Țarina vėduvă are pe partea sa așa numita curte vechiă, până când tinēra țarina se bucură de simpatia ministrilor și a membrilor mai tineri din nobilimea militară.

Întreținerea unei comisiuni pe timpul iobăgiei. E cunoscut, că pentru aplanarea diferentelor dintre domni și iobagi adeseori se esmoteau comisiuni din partea comitatului cari comisiuni pe timpul investigațiunii trebuiau întreținute din partea domnilor de pământ. Dēr domni în curēnd s'au scuturat de o astfel de sarcină, punēndu-o și pe acēsta pe umerii bieșilor iobagi. Un fapt de atare natură ni-l dovedesce procesul urbanial al comunei Nagy Kerek din comitatul Bihariei, în care se comunică și o listă a speselor obvenite cu întreținerea unei atari comisiuni la anul 1816 în 27 Iunie. Pagubă numai, că nu ni-se spune din câte persoane a stat acea comisiune. Judecând însă după cantitatea de pāne consumată, putem presupune că aceea n'a constet din mai mult de patru persoane. Țtă lista: 1) O pāne albă 2 fl. 2) O pāne pentru servitor 1 fl. 30 cr. 3) O jumătate de font de urez 45 cr. 4) Patru cupe (itze) fărînă mund 2 fl. 5) Safran de cel bun 12 cr. 6) Un fėrtaiude piper 1 fl. 7) Dou fontē de slāniū 3 fl. 8) Un fėrtaiu de cafea 1 fl. 45 cr. 9) Un fėrtaiu de zahar 1 fl. 45 cr. 10) Trei fontē de carne pentru friptură (bőrös Petsenye) 2 fl. 11) Două cupe vin vechiū 1 fl. 20 cr. 12) Două legături de ridichi lunare 8 cr. 13) O lāmăiă 20 cr. 14) 15 cupe vin à 16 cr. 4 fl. 15) Șese fontē carne de vită à 17 cr. 1 fl. 42 cr. 16) O cupă și jumătate rachiu de prune 3 fl. 17) O cupă de oțet 36 cr. 18) Un font de sare 12 cr. 19) 25 pui 7 fl. 30 cr. 20) 35 ouă à 2 cr. 1 fl. 10 cr. 21) Două cupe smântānă 2 fl. 22) O cupă de unt 2 fl. 23) Mazere verde 40 cr. 24) Fasole verde 40 cr. 25) Trei cupe de lapte 18 cr. 26) Brānză de vacă 18 cr. 27) Cireșe 24 cr. 28) Vișine 10 cr. 29) Pătrānjei 6 cr. 30) Cėpă roșie 6 cr. 31) 1 fėrtai de stānjin de lemne de foc 3 fl. 32) La două bucătărese 2 fl. Suma 47 fl. 37 cr. Afară de acēsta, forșpont cu 4 cai dela Orade până la N. Kerek și înapoi în trei rēnduri. Țre decă domni din acea comisiune au trăit atât de bine, au făcut și dreptate tot atât de bună? Caracteristice sēmne pentru justiția din acel timp!

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 August 1896.

Table with 2 columns: Item (e.g., Renta ung. de aur 4%, Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%) and Price.

Cursul pietei Braşov.

Din 23 August 1896.

Table with 2 columns: Item (e.g., Bancnote rom. Camp., Argint român. Camp.) and Price.

Table with 2 columns: Item (e.g., Ruble rusesci, Mărci germane) and Price.

Aviso.

Vendărea de

spirit denaturat

se află de astăzi la Domnul Zacharias János in Casa Nr. 15 din strada Vămii.

FRIEDRICH CZELL & FII.

1048,3-3

Anunciuri

(insertiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemēt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Se caută

Un contabil de prima forță în comptabilitate dublă și în corespondența comercială.

Un mechanic, de prima forță, care se dirige locomotive și se îngrijescă de reparațiuni.

A se adresa la Domnul

EMIL COSTINESCU București, Strada Colței Nr. 67, séu la Sinaia.

1051,1-9

Aviso!

Prenumerațiunile la Gazeta Transilvaniei se pot face și reinci ori și când dela 1-ma și 15 a fă-cărei luni.

Domnii abonați se binevoiescă a arăta în deosebii, când voiesc ca expedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou, se binevoiescă a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.”

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciureu.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1896.

Large table with multiple sections: Budapesta - Predeal, Ghiriș - Turda, Copsa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraș, Simeria (Piski) - Hunedóra, Brasov - Zernești, Mureș - Ludoș - Bistrița, Arad - Timișóra, Cucurdea - Oșorhei - Regh.-săsesc, Sibiu - Cisdădie, Sighișóra - Odorhei-săcuesc. Each section contains train schedules with columns for train type, time, and station.

Notă: Orele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. - Numerii încadrați cu linii mai negre însemnăză orele de nopțe.